

Почитання Богородиці в українському народі

Слава Ісусу Христу!

Щиро вітаю Всіх учасниць і учасників З'їзду жіноцтва. Останнім часом в нашій Церкві і народі, а також у світі Богу дякувати відроджується і оживляється паломництво до чудотворних місць, до санктуарії. Тепер на днях відбувалися і відбуваються дуже визначні численні паломництва, між іншими до Грушева, до Зарваниці, до Риму, до Фатіми і так можемо ще багато вичислювати.

Тому присвятимо цей час про паломництва до чудотворних Ікон Пресвятої Богородиці у нашій Церкві і народі.

Насамперед призадумаємося над тим, **чим є паломництво?**

Паломництво – це спільна або індивідуальна подорож релігійного характеру вірних до святого місця.

Паломництво є способом виявлення віри в Бога, формою особливої падаки чи просьби, яку вірні виявляють через мандрівку до чудотворного місця. (санктуаріуму).

Паломництво – це релігійно – покутний акт, йому притаманний дух молитви, самопожертви, любові, а також зовнішній порядок, що характеризується індивідуальною формою переживання віри кожного прочанина зокрема.

Паломництво має на меті духовну переміну вірних, пережиття зміни в їхньому житті. Є це **«реколекції в дорозі»**.

Це свого роду символ нашого земного життя, відзеркалення та споглядання його, як паломництва до неба, до зустрічі з Богом, «бо постійного місця не маємо тут, а шукаємо майбутнього» (Євр.13,14).

Паломництво супроводиться молитвою, постом, милостинею та участю у святих Тайнах: Покаяння і Пресвятої Євхаристії.

Паломництво – це духовна праця християн для оновлення серця і очищення душі.

Термін – поняття – «паломник» західного походження «пальмовник» - той хто несе пальмову гілку, переклад відповідного латинського слова, що має на увазі людей, які несуть пальмову гілку і беруть участь у Хресній ході Вербної (Квітної) Неділі.

Прекрасне пояснення поняття «паломник» знаходимо в українській мові, **«прочанин»**, що означає «ходити на прощу» - шукати прощення гріхів йдучи з молитвою до святих місць.

Цей термін поєднує стан душі і рух до мети.

І тоді без сумніву, кожне паломництво сприятиме духовному зростанню і преображенню людини.

- 2 -

Життя людини немов мандрівка, яку релігійною мовою звемо паломництвом, або прощеною. Окрім шляху всього життя людина з прадавних часів мандрувала до вибраних місць, для свідчення віри та поглиблення зв'язку з Богом.

Біблійний Авраам (Вих. 12,1) та вся історія вибраного народу, це взірць самої такої мандрівки. Божественна обітниця їх спонукала прямувати до землі, яка мала врешті – решт стати їхнім домом, а святе мандрування для них було покутою та очищенням.

Добровільно піддаючись закону, сам Ісус разом з Марією і св. Йосифом, йшов як прчанин до Святого Міста Єрусалим(Лк. 2,41).

Апостоли слухаючи наказу Ісуса Христа « іти і проповідувати по всій землі» теж проповідували в ім'я Бога.

Сьогодні по цілому світі є багато місіонерів, котрі несуть Христа, Його науку іншим людям. А також є багато паломників, котрі шукають Бога, чинять покуту, моляться для свого спасіння та інших людей в чудотворних місцях.

Як бачимо, проща це одна з найстарших практик християнства. Вже з перших століть християни мандрували до святих місць, освячених присутністю Господа Ісуса Христа, Пресвятої Богородиці, святих та мучеників.

Паломництво, це символ мандрівки віруючої людини слідами Спасителя, практика аскетизму і покутування за людські слабкості, що виражає невпинну чуйність людини відносно власної слабкості, а також внутрішньо готує зміни серця.

Чуванням, молитвою і постом паломник простує вперед дорогою християнської досконалості.

В наш час нажаль, ще багато не зовсім правильно розуміють суть паломництва і порівнюють його до туризму.

Проща це не туристичний огляд визначних місць, а велика праця для духовного збагачення і очищення.

Головним ділом для паломника – це молитва.

Паломник на відміну від туриста переживає паломництво значно глибше та більш дозріло. В паломнику видно голод молитви, голод Бога, який він в прощі намагається заспокоїти, бо нерідко в щоденному житті на це часу замало.

Для справжнього паломника, цих кілька днів, або один день це час особливого наповнення свого серця Богом та формування свого характеру.

Отже, як бачимо, паломництво є дуже корисним в житті християнина, оскільки через прощу до святинь, паломник знайомиться з самим християнством, пізнає саму його суть і що найголовніше воцерковляється і знаходить для себе спасіння через єдність з Христом в огоржі Святої Церкви.

Через участь в прощах до святих місць багато людей змінюється, виправляють своє життя і стають насправді церковними людьми.

Проща, це особиста зустріч мандрівника з Богом та внутрішнє перетворення в душі покути.

Участю в прощі з'являється нова людина. З'являється бажання розпочати глибше християнське життя, якого від нас вимагає сучасність.

Завдяки прощі багато її учасників, а особливо, хто був у кризі, повірило в себе, свої можливості, що можна краще жити і вимагати більше від себе, можна внести великий духовий вклад для Церкви, своєї спільноти та народу.

У нашому народі багато місць паломничих, це прощі до Чудотворних Ікон Божої Матері, а також місць Її об'явлень.

З усіх святих Пресвята Діва Марія найближча до Бога.

Вона Мати Божого Сина. Вона без гріха зачата, в цілім Її житті не знаходимо ні тіні гріха.

В св. Літургії і піснях співаємо про Неї. Що Вона Чесніша Херувимів і без порівняння славніша Серафимів, вища небес і з усіх святих найсвятіша, окраса-сяйво неба.

Тому Їй належить велика честь і почитання, така гаряча любов і завірення. Почитання Богородиці приходить на наші землі на Україну з Візантії разом з християнством.

Першою церквою Богоматері в Києві був собор Успіння Пречистої Богородиці збудований святим Володимиром Великим. Князь Ярослав Мудрий збудував Храм Благовіщення на Золотих Воротах і в ньому у 1037 році прилюдно віддав наш народ під опіку Божої Матері. Князь Володимир Мономах у своїх споминах пише, що перемогу над половцями завдячує Богові і Пресвятій Діві Марії. Князі, йдучи в похід проти половців 1103 році складають обіти Богові і Богородиці. Князь Ігор Святославович герой епосу "Слово о полку Ігоревім", після своєї втечі з полону йде з поклоном до чудотворної ікони Божої Матері. Важливим осередком вшанування Пресвятої Богородиці є наші монастирі. Вони є зразком поклоніння Їй для всього українського народу. Тут на честь Марії виголошують проповіді, пишуть книжки та пишуть ікони. Майже кожний наш монастир славиться її чудотворними іконами.

Свої ласки Мати Божа роздає всюди, по всьому світу, на кожному місці, але з **недослідних причин** вибирає собі деякі місця, де ті ласки щедріше роздає, скажимо: розсилає, розсіває... Такі місця називаємо **чудотворними місцями**.

Ті ласки, ті чуда Мати Божа робить тим, хто в тих чудотворних місцях молиться перед Її іконою, обмолює цю ікону. З тих чудотворних ікон неоцінена користь для людських душ.

Слава про ці ікони розходить широко і далеко, а рівночасно росте слава Матері Божої.

Як я вже згадала українська християнська душа, між усіма християнськими народами відзначається глибокою набожністю та почитанням Ікон Пречистої Диви Марії, є **іконолюбною**.

Тому у великій пошані і почитанні були ікони Матері Божої «**Свят – Софійська Оранта**» – **Одигітрії – Провідниця та, що вказує дорогу**, а особливо **ікона Богородиці Вишгородської-Володимирської і Одигітрії Белзької**. Протягом багатьох століть Київ приймав найбільше паломників. Не зважаючи на занепад міста як столиці і економічного центру, все ж зберігся його статус духовного осередку українських земель.

Повернемося ще на мить до згаданої на початку **Чудотворної Ікони – Одигітрії нам також знаної**. Була вона подарована з Царгороду до Полоцька, яка перебувала в церкві при жіночому монастирі.

Під час татарських нападів на Україну цю ікону перенесено під опіку князя Льва, сина галицького Данила.

З огляду на воєнні часи, перенесено Її на переховання до княжого замку в Белзі.

Звідтіля в 1382 році забрав Її полоцький князь Владислав Опольський і примістив Її в монастирі отців Павлинів в Ченстохові. І по сьогоднішній день всі добре знаємо, що ця ікона є дуже почитана і приходять до неї чимало паломників.

Темна наче замрячена літами і зітханнями тих тисячів душ, що шукали в Неї помочі.

Приходили і ми греко-католики у Великий Ювілей 1000-ліття Хрещення України, щоб дякувати Богу за дар хрещення нашого Українського народу. Перед обличчям тієї Ікони Богоматері наче в Києві над Дніпром відновили ми обіти святого хрещення. Просили ми також Царицю України про волю для нашої Церкви і Народу.

Коли ми були в Римі в 1988 році сам Святіший Отець Іван Павло II з площі св. Петра виявив. Що « разом з Вами вирушаю на духовну прощу на Київську гірку, де над широким Дніпром стоїть пам'ятник св. Володимирові.

Припадаю навколішки перед іконою Богородиці **Оранти** в соборі св. Софії в Києві та віддаю Їй всю долю греко-католицької спільноти. О Мати Божа покрій нас своїм святим Покровом».

Україна багата місцями давнього і нового християнського поклоніння. Посідає великий скарб духовності, який складався нашими предками в цих місцях віками, і до якого ми також можемо докласти свою цеглинку.

Тут хочу зупинитися на греко-католицьких паломницьких центрах України.

Найдавніші і найславніші з них знаходяться на теренах Західної України:

Ми Сьогодні також перенесімся на духовну прощу до Унева.

Унів – село знаходиться під Перемишлянами (Львівська обл.)

Початок XIV століття зазначається, як відомий духовний центр Галичини.

Монастир отців студитів. Після припинення монашого життя комуністичним режимом, Лавра знову відроджується і, як колись так тепер притягає тисячі прочан, що прагнуть поклонитися перед чудотворним образом Діви Марії з Ісусом.

Душею і серцем унівської святині є чудотворний образ Унівської Божої Матері.

Явлений на згарищі спалюженого татарами монастиря, з того часу він зберігався у збудованій на цьому місці церкві Успіння Пресвятої Богородиці – за престолом, просто над чудотворним джерелом, що витікав у цьому місці з-під землі.

У XVIII ст. через численні зцілення, вимолені перед цією іконою, образ Богородиці Унівської коронував архимандрит Атанасій Шептицький.

У Галицько-Волинському князівстві великим відпустовим місцем стала **Зарваниця**, відоме як центр паломництва з XIII століття.

Зарваниця – найбільш відпустовий Марійний Центр УГКЦ.

Село Зарваниця знаходиться на території Теробовлянського району на Тернопільщині.

Сьогодні в Зарваницю приходять всеукраїнські греко-католицькі прощі, з квітня по листопад, одні за другими сходяться представники різних єпархій і регіонів України, молоді, державних та профільних установ (наприклад, митники, працівники освіти, військові) а також вівтарні служби, Марійські дружини, церковні рухи та різні спільноти.

Марійський (тобто присвячений Пресвятій Богородиці) духовний центр у Зарваниці є однією з найвизначніших католицьких святинь світу. Із усіх святих куточків України Зарваниця збирає щороку найбільше прочан, кількість яких іноді сягала й 2-х мільйонів паломників!

Під час офіційного візиту в Україну в червні 2001 року Папа Римський Іван Павло II помолився перед Зарваницькою іконою в церкві св.Миколая на Аскольдовій могилі в Києві, куди ікону привезли з нагоди урочистості. Ще одну копію Божої Матері Зарваницької відтворив у Філядельфії (США) живописець Петро Андрусів; 1973 р. її освятив патріарх Йосиф Сліпий.

Ікона Зарваницької Богородиці знаходиться також в Назареті.

Мозаїка-ікона Зарваницької Богородиці, оточена двома постатями в гуцульських строях та візерунками — міститься на території Базиліки Благовіщення, зведеної 1968 року в Назареті.

Зарваниця – це джерело Поділля, а Гошів – це сонце Підгір'я.

В Зарваниці пливуть струями ласки, як води з того чудесного джерела, а в Гошеві Мати Божа своїми ласками сяє, розсвічує, потішає. Вона – сонце для нашої землі. Зараз Гошів знову відроджується як монаший і паломницький центр.Недарма нарід називає Гошів Ясною Горою. Високо з тої гори, де стоїть монастир оо Василіян і церква з чудотворною іконою, Мати Божа сяє на все Підгір'я, на всю Україну.

Трохи на північ лежить **Почаївська Гора**, на якій 17 квітня 1198 року вперше об'явилася Пречиста Діва Марія. Друга її поява датується 1261 роком коли на скелі залишився слід її ноги. Незабаром тут постав монастир, а коло нього містечко Почаїв. Одне з найвідоміших див було коли турки штурмували монастир, а Богородиця над монастирською церквою розпростерла омофор і врятувала монастир.

Перелякані турки швидко залишили облогу Почаєва.

Вельми шанована в народі також пісня-кант «Ой, зійшла зоря» — про Почаївську Божу Матір, яка врятувала монастир і всіх, хто в ньому сховався, під час турецької облоги.

14 травня цього року за приблизними підрахунками близько 50 тисяч прочан з різних куточків України та інших країн молилися перед іконою **Грушівської Матері Божої** та напилися цілющої води з церковної кринички. Ювілейну прощу очолив патріарх Святослав, який у проповіді назвав **Грушів Українською Фатімою**, де 30 років тому Матір Божа з'явилася маленькій дівчинці та благовістила відродження Церкви і України.

Патріарх закликав у цей доленосний час молитися за перемогу України над агресором. Цього ж дня у Грушові глава Церкви здійснив чин посвяти України опіці Божої Матері.

З ласки Божої зараз на Україні маємо можливість пішою прощеною відвідати багато з вище згаданих місць і помолитися до Матері Божої, нашої Заступниці. Бо ніщо не може зрівнятися з тією глибокою внутрішньою насолодою і духовним спокоєм, які ми

зможемо дістати в Крехові, Уневі, Зарваниці, Гошеві, Почаєві, Крестонополі, Львові, Самборі, ітд.....

- 6 -

Споглядаємо ми також обличчя Пресвятої Богородиці з Божим Сином на руках в

Корчминській Чудотворній Іконі.

Наш нарід возвелиував Її в половині XVII століття в Корчміні, в селі, яке розташоване на Сокальщині.

В цьому мальовничому селі знаходиться одна з найстарших дерев'яних церков на Сокальщині та біля неї чудодійне джерело.

Цей храм був діючою греко-католицькою святинєю до 1947 року. Після II світової війни обидва місця розділив кордон. Церква опинилася на польському боці кордону, а каплиця з чудодійним джерелом по українському боці.

Почитателів Чудотворної Ікони після 1946 року радянські служби вислали в глиб України. Наступного року мусили всі під насильством залишити цей Чудотворний скарб Корчминської Ікони внаслідок «Акції Вісла». Чудова країна стала пустинєю, а кордон – це колючі дроти.

У 1951 році Ікону перенесено до костела в Махнівці. Там Її заховано і призабуто. Сьогодні вже декілька років є окрасою греко-католицької церкви в Любліні. Там відбирає честь по нинішній день.

В особливий спосіб своє привязання і велику шану віддають Її в Празник Успення, де копія Чудотворної Ікони перетинає кордон разом з процесією.

Не можемо сьогодні не згадати і стати перед **Ярославською Іконою Божої Матері «Милосердя Двері»**. Почитання цієї Ікони у Ярославі втішалось як говорять історичні передання у XIV столітті.

Великою честю ярославських міщан було, щоб побудувати нову святиню, гідну великого почитання Пресвятої Богородиці.

У 1747 році перенесено Чудотворну Ікону в новозбудований храм Преображення Господнього.

В 1996 році були ми свідками коронації Чудотворної Ікони у Ярославі.

8-мого грудня 2015 року в Католицькій Церкві розпочався **«Ювілейний Рік Божого Милосердя»**. Саме з молитви перед нею у базиліці св.Петра в Римі почався цей новий Ювілейний Рік.

Назва ікони – молитовне найменування Богородиці, як Тієї, хто Своїм неухабним заступництвом перед Божественним Сином відкриває перед людиною двері Його нескінченного милосердя.

Протягом Ювілейного Року Божого Милосердя Ярославська Ікона «Милосердя Двері» була виставлена в усіх катедральних соборах України, щоб діткнутися святині змогла якомога більша кількість людей. Український образ, як символ всесвітнього відзначення Ювілейного Року Божого Милосердя є знаком для України.

Зацитую ту слова Блаженнішого Патріарха Святослава: « що це означає для нашої Церкви, для нашого народу годі збагнути. Адже ми так давно шукали способу, аби вся Католицька Церква молилася за Україну. Бо зараз на наші плечі лягають дуже тяжкі тягарі... І так виглядає. Що Богородиця особисто бере на себе всі необхідні справи, аби промовити слово за Україну. І де ? У Римі!» - зворушено сказав Глава УГКЦ.

Одним словом можемо сказати, що Ярославська Богородиця сама пригадала Себе нам і світу. Дальше будуть приходити відвідувати Чудотворну Ікону «Милосердя Двері», щоб побачити велич Її вставництва.

З великою радістю прийняли ми вістку про це, що **Свята Гора Явір на Лемківщині** повернула до Греко-Католицької Церкви. По довгих роках це святе місце повертає до власників, де там вірні приходили з прощами упродовж останніх років. Це справді неймовірна подія, це особливий дар, це новий Божий знак, що це святе місце молитви, при кордоні, повернено нашій Церкві.

Важлива подія об'явлення Божої Матері жінкам мала місце 21 вересня 1925 року.

На завершення об'явлення Божої Матері було бажанням, щоб поставити в цьому особливому місці каплицю в Її честь.

Посвячення каплиці відбулося 14 жовтня 1931 року в свято Покрови Божої Матері. Довершив цього єпископ Йосафат Коциловський. Нажаль недовго натішилися цим місцем греко – католики, тому, що 1947 року внаслідок «Акції Вісла» мусли залишити все. Польська влада дала дозвіл на душпастирську діяльність Православній Церкві. Щойно після великих старань і зусиль настав важливий момент в історії Гори Явір.

Свята Гора повернула до нас !

Мати Божа з Гори Явір всіх запрошує і чекає на паломників з усіх усюдів, щоб ми вимолювали в Неї заступництва за нас перед Богом.

На завершення цієї доповіді стаємо ще перед нашим Упованієм і Славою небес, перед світлим образом **«Матері Скитальців»**. Історія Ікони, яка написана художником на взір Ікони Богоматері з Гроттафератта є нам усім близька і жива.

Ікона розміщена шістдесят років в Білобірській церкві (40 років в каплиці і 20 років в новій церкві) над самим престолом дає нам усім змогу приступити до Себе, хто лише забажає.

Тут Богородиця немовби сама сходила з піднебесних висот до Своїх дітей – прочан, щоб вони могли виговорити своїй Матері віч-на-віч свої болі, тривоги, переживання, визнати свою любов і велику надію.

Пресвята Богородиця знає смуток, надії та потреби кожної людини. Своім люблячим материнським поглядом Вона оберігає кожного, де б він не був. Заступництво нашої «Матері Скитальців» визволяє, лікує рани, спасає від загрози. Потішає у скорботі та перемінює неодного на краще.

«Мати Скитальців» стоїть перед нами, мов жива, Мати паломників, проста, щира Мати, Якої ніде, ніхто, ніколи й нічим замінити нам не може.

Пресвята Богородиця запрошує нас приходити і наблизитися до Ісуса, хоче, щоб ми позбулися наших страхів і повірили, як повірила Вона.

Протягом 60-ти років приходили і сьогодні приходять до цього священного образу за втіхою і умиротворенням, завдяки Материнській життєдайній Її ніжності.

Ми сьогодні дякуємо нашій Небесній Білобірській Цариці за незчисленні благодаті, що їх нам так щедро ввєднувала у Свого Сина. Неодному окрилила душу, влила надію та збагатила віру!

Провіднице наша, Опоро Церкви, Покровителько наша, Мати Скитальців моли Бога за нас!

Джерела:

«Поклін Богородиці», збірник, вид. Мюнхен, Накладом Видавництва Релігійної Літератури. 1947р. Оновлено наклад Свідчадо-Львів.

Проповідь до паломників о.Василя Прийми в Люрді.

Патріарший Паломницький Центр УГКЦ (ugcc.ua)

Чудотворні ікони Божої Матері (сайт)УГКЦ

